

IX Dział 3 Nauki społeczne. Prawo. Administracja

IX.1 Dział 3 Nauki społeczne. Prawo. Administracja – wiadomości ogólne

Dział obejmuje zasadniczo problematykę nauk społecznych, z wyłączeniem historii, geografii, psychologii i religioznawstwa.

IX.2 Działy główne

IX.2.1 Dział 30 Metodologia i metody nauk społecznych ogólnie. Socjografia

IX.2.2 Dział 31 Statystyka. Demografia. Socjologia

IX.2.2.1 Dział 311 Statystyka jako nauka. Teoria statystyki

IX.2.2.2 Dział 314 Demografia. Badanie ludności

IX.2.2.3 Dział 316 Socjologia

IX.2.3 Dział 32 Nauki polityczne. Polityka

IX.2.4 Dział 33 Nauki ekonomiczne. Gospodarka. Ekonomia

IX.2.5 Dział 34 Nauki prawne. Prawo

IX.2.6 Dział 35 Administracja publiczna. Wojskowość

IX.2.7 Dział 36 Działalność na rzecz zaspokajania duchowych i materialnych potrzeb życiowych. Opieka społeczna. Pomoc społeczna. Mieszkania. Ubezpieczenia

IX.2.8 Dział 37 Oświata. Pedagogika. Wychowanie. Szkolnictwo. Wykorzystywanie wolnego czasu

IX.2.9 Dział 39 Etnologia. Etnografia. Zwyczaje i obyczaje. Folklor

IX.3 Rozbudowa działu 3 Nauki społeczne. Prawo. Administracja za pomocą poddziałów analitycznych

3.07 Organizacja administracji. Władze. Urzędy

3.08 Pracownicy różnych organów. Urzędnicy. Personel

IX.4 Dział 3 Nauki społeczne. Prawo. Administracja w zapisie pionowym (metoda BN)

IX.4.1 Zasady ogólne

Stosuje się podziały wspólne:

- formy (0...)
- miejsca (1.../9...)
- rasy, narodowości i grupy etnicznej (=...)
- z kreską -02
- z kreską -04
- z kreską -05

Nie stosuje się podziałów wspólnych:

- czasu "..."
- z kreską -03

IX.2.1 Dział 30 Metodologia i metody nauk społecznych ogólnie.

Socjografia – wiadomości ogólne

IX.2.1.1 Działy główne

303 Metodologia nauk społecznych

304 Ogólne zagadnienia społeczne. Polityka społeczna. Droga życiowa

305 Problematyka płci. Gender studies

308 Socjografia. Opis społeczeństwa (badania jakościowe i ilościowe)

**IX.2.1.2 Dział 30 Metodologia i metody nauk społecznych ogólnie.
Socjografia w zapisie pionowym (metoda BN)**

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 -
Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.1.2.1 Zasady szczegółowe

- **304** Ogólne zagadnienia społeczne. Droga życiowa
Klasyfikuje się tu teorię polityki społecznej oraz działania władz publicznych na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.
Opiekę społeczną klasyfikuje się symbolem 364.

- **305** Problematyka płci. Gender studies
Feminizm klasyfikuje się symbolem 141.72; socjologię płci 316.346.2.

Do wyrażenia tożsamości społeczno-kulturowej stosuje się symbol 305 z właściwym podziałem wspólnym osób -05, np.:

305-055.1 Społeczno-kulturowa tożsamość płciowa mężczyzny
305-055.2 Społeczno-kulturowa tożsamość płciowa kobiety

- **308** Socjografia. Opis społeczeństwa (badania jakościowe i ilościowe)
Klasyfikuje się tu sytuację społeczną poszczególnych krajów, narodów i ras, np.:

308(438) Sytuacja społeczna Polski

Misje katolickie w Afryce

272-76

308(6)

IX.2.2 Dział 31 Statystyka. Demografia. Socjologia

Działy główne

IX.2.2.1 Dział **311** Statystyka jako nauka. Teoria statystyki. Metody statystyczne

IX.2.2.2 Dział **314** Demografia. Badanie ludności

IX.2.2.3 Dział **316** Socjologia

IX.2.2.1 Dział 311 Statystyka jako nauka. Teoria statystyki. Metody statystyczne

IX.2.2.1.1 Dział 311 Statystyka jako nauka. Teoria statystyki. Metody statystyczne - wiadomości ogólne

W dziale umieszczono problematykę organizacji statystyki i stanu statystyki w poszczególnych krajach. Zagadnienia modelowania statystycznego i statystyki matematycznej umieszczono pod symbolem 519.2.

IX.2.2.1.2 Działy główne

311.1 Podstawowe pojęcia statystyki

311.2 Technika badania. Technika opracowania materiałów statystycznych. Technika prezentacji w tabelach

311.3 Ogólna organizacja statystyki. Statystyka urzędowa

311.4 Statystyka prywatna

IX.2.2.1.3 Dział 311 Statystyka jako nauka. Teoria statystyki. Metody statystyczne w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.2.2 Dział 314 Demografia. Badanie ludności

IX.2.2.2.1 Dział 314 Demografia. Badanie ludności – wiadomości ogólne

W dziale mieszczą się: teorie ludnościowe, ruch ludności, przyrost i spadek liczby ludności, podział i skład ludności, urodzenia, płodność, śmiertelność, migracje, wygnania, wysiedlenia, repatriacje.

Ruchy narodowościowe i mniejszości narodowe klasyfikuje się symbolem 323.1, geografię ludności 911.3:314.

IX.2.2.2.2 Dział 314 Demografia. Badanie ludności w zapisie pionowym (metoda BN)

IX.2.2.2.2.1 Zasady ogólne

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.2.2.2.2 Zasady szczegółowe

- **314.15 Migracja**

Emigrantów, uchodźców, repatriantów klasyfikuje się za pomocą symbolu 314.15... oraz poddziału wspólnego rasy, narodowości i grupy etnicznej, np.:

- 314.151.1(=1:624) Uchodźcy sudańscy
- 314.151.5(=162.1) Repatriacja Polaków
- 314.151.7(=162.1) Reemigracja Polaków

Historię migracji klasyfikuje się za pomocą symbolu 314.15... poprzedzonego symbolem 94(4/9), np.:

Historia wysiedleń ludności polskiej z ZSRR

94(47+57)"19"
314.151.1(=162.1)

Wysiedlanie Niemców z Polski po II wojnie św.

94(438).083
314.151.1(=112.2)

- **314.15-026.49 Emigracja**

Emigrację po 1989 r. klasyfikuje się za pomocą symbolu 314.15-026.49, np.:

- 314.15-026.49(=162.1) Emigracja polska
- 314.15-026.49(=1:436) Emigracja austriacka

Emigracja polska w Irlandii od 2001 r.

314.15-026.49(417)
314.15-026.49(=162.1)

Historię emigracji klasyfikuje się za pomocą symbolu 314.15-026.49 poprzedzonego symbolem 94(4/9), np.:

Historia emigracji polskiej

94(438)

314.15-026.49(=162.1)

Historia emigracji polskiej w Niemczech

94(430)

314.15-026.49(=162.1)

Aspekty prawne emigracji klasyfikuje się za pomocą symbolu 314.15-026.49 poprzedzonego odpowiednim symbolem z działu 34, np.:

Emigracja - prawo międzynarodowe

341.215.4

314.15-026.49

Emigracja - prawo krajowe

342.71

314.15-026.49

IX.2.2.3 Dział 316 Socjologia

IX.2.2.3.1 Dział 316 Socjologia – wiadomości ogólne

W dziale 316 umieszczono przedmiot i zakres socjologii, kierunki i szkoły socjologiczne, społeczeństwo jako system społeczny, procesy społeczne oraz socjologię kultury.

W praktyce klasyfikowania symbolem 316 klasyfikuje się zagadnienia z zakresu teorii socjologii, jak również zagadnienia praktyczne, tj. aspekt społeczny przejawiania się przedmiotu.

W dziale 316 klasyfikuje się również psychologię społeczną. Psychologię umieszczono w dziale 159.9.

Zagadnienia socjologii wojny klasyfikujemy symbolem 355.01, socjologii pedagogicznej 37.015:316, socjologii zwierząt 591.5.

Opinia publiczna wyrażona jest symbolem 316.65. Zagadnienia opinii publicznej i oddziaływania politycznego na społeczeństwo wyrażono symbolem 32.019.5.

IX.2.2.3.2 Działy główne

316.1 Przedmiot i zakres socjologii

316.2 Poglądy, kierunki i szkoły socjologiczne

316.3 Struktura społeczna. Społeczeństwo jako system społeczny

316.4 Procesy społeczne. Dynamika społeczna

316.6 Psychologia społeczna

316.7 Socjologia kultury. Kulturowy kontekst życia społecznego

IX.2.2.3.3 Dział 316 Socjologia w zapisie pionowym (metoda BN)

IX.2.2.3.3.1 Zasady ogólne

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1 [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)**

IX.2.2.3.3.2 Zasady szczegółowe

- **316.34** Stratyfikacja społeczna. Uwarstwienie społeczne.
Zróżnicowanie społeczne

Dla wyrażenia poszczególnych kategorii osób w dziale 316.34 stosuje się podziały wspólne z kreską -05..., np.:

Postawy młodzieży

316.64

316.346.3-053.6

Styl życia arystokracji

316.728

316.343-058.12

- **316.347** Socjologia mniejszości

Mniejszości klasyfikuje się za pomocą symbolu 316.347 oraz podziału wspólnego rasy, narodowości i grupy etnicznej , np.:

Socjologia mniejszości polskiej w Czechach

316.347(437.3)

316.347(=162.1)

Socjologia mniejszości czeskiej w Polsce

316.347(438)

316.347(=162.3)

- **316.356.4** Socjologia narodu

Socjologię narodu klasyfikuje się za pomocą symbolu 316.356.4 oraz podziału wspólnego rasy, narodowości i grupy etnicznej , np.:

316.356.4(=162.1) Socjologia narodu polskiego

- **316.356.4:316.64** Świadomość narodowa

Świadomość narodową klasyfikuje się za pomocą symbolu 316.356.4:316.64 oraz podziału wspólnego rasy, narodowości i grupy etnicznej , np.:

316.356.4:316.64(=162.1) Świadomość narodowa Polaków

- **316.647.8** Stereotyp

Stereotyp klasyfikuje się za pomocą symbolu 316.647.8 oraz podziału wspólnego rasy, narodowości i grupy etnicznej , np.:

Stereotyp Polaka we Włoszech

316.647.8(=162.1)

316.65(450)

Stereotyp kobiety

316.346.2-055.2

316.647.8

Stereotyp osób niepełnosprawnych

316.344-056.26/.36

316.647.8

IX.2.3 Dział 32 Nauki polityczne. Polityka

IX.2.3.1 Dział 32 Nauki polityczne. Polityka – wiadomości ogólne

W dziale 32 umieszczono nauki polityczne i teorię polityki, formy organizacji politycznej państwa, partie polityczne, stosunki między państwem a Kościołem, wewnętrzne i międzynarodowe stosunki polityczne oraz ruchy społeczne.

Aspekty prawne polityki klasyfikuje się odpowiednim symbolem z działu 34, np. formy władzy państwowej z punktu widzenia prawa klasyfikuje się symbolem 342, prawo wyborcze symbolem 342.8, prawo międzynarodowe symbolem 341, prawo parlamentarne symbolem 342.53.

Socjologię polityki klasyfikuje się symbolem 316.334.3, geografię polityczną 911.3:32.

IX.2.3.2 Działy główne

32 Nauki polityczne. Polityka

321 Formy organizacji politycznej. Państwo jako władza polityczna

322 Państwo a Kościół. Polityka wyznaniowa

323 Polityka wewnętrzna

324 Wybory. Plebiscyty. Referenda. Kampanie wyborcze. Korupcja wyborcza, nadużycia. Wyniki wyborów

325 Otwarcie na nowe terytoria. Kolonizacja. Kolonializm

326 Niewolnictwo

327 Międzynarodowe stosunki polityczne. Polityka światowa. Polityka międzynarodowa. Polityka zagraniczna

328 Parlamenty. Przedstawicielstwa narodowe. Rządy

329 Partie i ruchy polityczne

IX.2.3.3 Rozbudowa działu 32 za pomocą poddziałów analitycznych

Rozbudowa działu 321 za pomocą poddziałów analitycznych

321.01 Ogólna nauka o państwie. Teoria i filozofia władzy. Państwo i terytorium. Władza i opozycja. Uzurpacja

321.02 Forma działalności politycznej

IX.2.3.4 Dział 32 Nauki polityczne. Polityka w zapisie pionowym (metoda BN)

IX.2.3.4.1 Zasady ogólne

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1 [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)**

IX.2.3.4.2 Zasady szczegółowe

- **323.12** Ruchy przeciwko określonym rasom i narodowościom.
Rasizm. Ksenofobia

Klasyfikuje się tu czystki etniczne, np.:

Ludobójstwo Ormian w Turcji

94(560)"19"

323.12(=19)

- **323.15** Mniejszości narodowe

Przedstawiciele mniejszości narodowych klasyfikuje się za pomocą symbolu 323.15 oraz podziału wspólnego rasy, narodowości i grupy etnicznej, np.:

323.15(=162.1) Mniejszość polska

Polacy na Litwie

323.15(474.5)

323.15(=162.1)

- **327** Międzynarodowe stosunki polityczne
  - ❖ Stosunki między poszczególnymi państwami klasyfikuje się, dodając odpowiednie symbole podziałów wspólnych miejsca, np.:

Stosunki między Polską a Francją

327(438)

327(44)

- ❖ Bezpieczeństwo państwa klasyfikuje się za pomocą symbolu 327.56/.57, dołączając w razie potrzeby odpowiednie symbole działów głównych, np.:

327.56/.57 Bezpieczeństwo międzynarodowe. Bezpieczeństwo narodowe

327.56/.57:355.02 System obronny państwa

Bezpieczeństwo ekonomiczne państwa

327.56/.57

338.22

Bezpieczeństwo żywnościowe państwa

327.56/.57

338.439

Bezpieczeństwo energetyczne państwa

327.56/.57

620.91

- ❖ Organizacje międzynarodowe klasyfikuje się za pomocą właściwego symbolu 327 oraz 061.1, np.:

OBWE

327.56/.57(4)

061.1

- ❖ Aspekty polityczne Unii Europejskiej klasyfikuje się za pomocą symboli:

327.39(4-67) Integracja europejska

327.56/.57(4-67) Bezpieczeństwo międzynarodowe w Unii Europejskiej. Bezpieczeństwo narodowe w Unii Europejskiej. Wspólna Polityka Zagraniczna i Bezpieczeństwa UE

Zasady szczegółowe dotyczące Unii Europejskiej zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 3/2012](#)

Aspekty prawne Unii Europejskiej umieszczono w dziale 34 (zobacz Rozdział **IX.2.5.4.1**), aspekty gospodarcze w dziale 339 (zobacz Rozdział **IX.2.4.2.7.2.1**)

- **328** Parlamenty. Przedstawicielstwa narodowe. Rządy
Tu klasyfikuje się parlamenty z punktu widzenia teorii państwa. Prawne aspekty władzy państwowej klasyfikuje się za pomocą symboli z działu 342.5.

- ❖ Zagadnienia historyczne polityki klasyfikuje za pomocą symbolu 94... oraz odpowiedniego symbolu z działu 32, np.:
Historia stosunków między państwem a Kościołem w Polsce

94(438)
322(438)

Mniejszość narodowa ukraińska w Polsce (1918-1939)

94(438).081
323.15(=161.2)

Historia ruchów społecznych w Polsce

94(438)
323.2/.3(438)

Historia szlachty w Polsce

94(438)
323.3-058.12(438)

IX.2.4 Dział 33 Nauki ekonomiczne. Gospodarka. Ekonomia

IX.2.4.1 Dział 33 Nauki ekonomiczne. Gospodarka. Ekonomia – wiadomości ogólne

W dziale 33 umieszczono nauki ekonomiczne, zagadnienia pracy, problematykę własności, spółdzielczości, finansów i bankowości, podatków, rynku kapitałowego, gospodarki, handlu, usług i turystyki.

Prawo gospodarcze klasyfikuje się symbolem 346, nadzór administracyjny nad gospodarką 351.82, socjologię gospodarki 316.334.2, geografii gospodarczą 911.3:33.

IX.2.4.2 Działy główne

IX.2.4.2.1 Dział **330** Nauki ekonomiczne w ogólności

IX.2.4.2.2 Dział **331** Praca

IX.2.4.2.3 Dział **332** Gospodarka regionalna i terytorialna. Grunty i nieruchomości. Gospodarka mieszkaniowa

IX.2.4.2.4 Dział **334** Formy organizacyjne działalności gospodarczej. Spółdzielczość

IX.2.4.2.5 Dział **336** Finanse. Finanse publiczne. Cła. Bankowość. Pieniądz

IX.2.4.2.6 Dział **338** Sytuacja gospodarcza. Polityka, kierowanie i planowanie gospodarcze. Ceny

IX.2.4.2.7 Dział **339** Handel. Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Gospodarka światowa

IX.2.4.3 Rozbudowa działu 33 za pomocą poddziałów analitycznych

33.01 Teoria

33.02 Polityka. Planowanie. Kontrola. Środki. Instrumenty

33.05 Aspekty dynamiczne. Aspekty jakościowe i ilościowe. Zmiany

33.06 Przepisy finansowe. Operacje finansowe

IX.2.4.4 Dział 33 Nauki ekonomiczne. Gospodarka. Ekonomia w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.4.2.1 Dział 330 Nauki ekonomiczne w ogólności

IX.2.4.2.1.1 Dział 330 Nauki ekonomiczne w ogólności - wiadomości ogólne

Dział obejmuje podstawowe pojęcia nauk ekonomicznych; dynamikę gospodarki narodowej; ekonomię matematyczną; produkt narodowy; szkoły i doktryny ekonomiczne.

IX.2.4.2.1.2 Dział 330 Nauki ekonomiczne w ogólności w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.4.2.2 Dział 331 Praca

IX.2.4.2.2.1 Dział 331 Praca – wiadomości ogólne

Dział 331 obejmuje teorię i organizację pracy, stosunki między pracodawcami a pracownikami, wynagrodzenia, środowisko pracy, higienę pracy, wypadki przy pracy, rynek pracy.

Stosunki międzyludzkie w przedsiębiorstwie klasyfikuje się symbolem 658.3; zarządzanie zasobami ludzkimi 005.95/.96; prawo pracy 349.2; nadzór administracyjny nad pracą 351.83; ubezpieczenia społeczne 364.3; socjologię pracy 316.334.22; higienę pracy 613.6; zapobieganie wypadkom 614.8.

IX.2.4.2.2.2 Dział 331 Praca w zapisie pionowym (metoda BN)

IX.2.4.2.2.2.1 Zasady ogólne

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.4.2.2.2.2 Zasady szczegółowe

- Dla wyrażenia poszczególnych kategorii osób w dziale 331 stosuje się podziały wspólne z kreską -05..., np.:

Rynek pracy osób niepełnosprawnych fizycznie

331.5

331-056.26

Bezrobocie kobiet

331.56/.57

331-055.2

- Osoby pracujące poza granicami kraju klasyfikuje się za pomocą symbolu 331-057.56 oraz podziału wspólnego rasy, narodowości i grupy etnicznej , np.:

Praca Polaków w Wielkiej Brytanii

331.5(410)

331-057.56(=162.1)

Praca Wietnamczyków w Europie

331.5(4)

331-057.56(=612.91)

- 331.105.44(438) Związki zawodowe w Polsce, np.:

Związek Nauczycielstwa Polskiego

37.091.2-057.16(438)

331.105.44(438)

NSZZ "Solidarność"

94(438).083

331.105.44(438)

IX.2.4.2.3 Dział 332 Gospodarka regionalna i terytorialna. Grunty i nieruchomości. Gospodarka mieszkaniowa

IX.2.4.2.3.1 Dział 332 Gospodarka regionalna i terytorialna. Grunty i nieruchomości. Gospodarka mieszkaniowa – wiadomości ogólne

Dział 332 obejmuje gospodarkę regionalną, własność ziemi z gospodarczego punktu widzenia, użytkowanie ziemi, wartość gruntu i nieruchomości, obrót ziemią i nieruchomościami, gospodarkę mieszkaniową.

Gospodarkę narodową klasyfikuje się symbolem 338; gospodarkę światową 339.9; aspekty teoretyczne gospodarki 330. Planowanie regionalne z punktu widzenia planowania przestrzeni klasyfikuje się symbolem 711; z punktu widzenia geografii osadnictwa 911.37. Zagadnienia prawne własności ziemi klasyfikuje się za pomocą symbolu 347.2 Prawo rzeczowe oraz 349.41 Prawo własności ziemi. Przepisy administracyjne dotyczące mieszkań 351.778.5; potrzeby mieszkaniowe 365. Pomiary geodezyjne klasyfikuje się symbolem 528; mechanikę gruntów, geologię budowlaną symbolem 624.131.

IX.2.4.2.3.2 Dział 332 Gospodarka regionalna i terytorialna. Grunty i nieruchomości. Gospodarka mieszkaniowa w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.4.2.3.2.1 Zasady szczegółowe

W dziale 332 klasyfikuje się gospodarkę regionalną i terytorialną, w dziale 338 gospodarkę narodową, w dziale 339 gospodarkę międzynarodową, np.:

- 332.1(438) Gospodarka regionalna Mazowsza
- 332.122(438) Kłustry w Polsce
- 332.14(438) Produkt regionalny w Polsce

W dziale 332.2 klasyfikuje się rodzaje własności, np.:

- Majątek kościelny
- 272-7
- 332.2

**IX.2.4.2.4 Dział 334 Formy organizacyjne działalności gospodarczej.
Spółdzielczość**

**IX.2.4.2.4.1 Dział 334 Formy organizacyjne działalności
gospodarczej. Spółdzielczość – wiadomości ogólne**

Dział 334 obejmuje formy organizacyjne działalności przemysłowej, przedsiębiorstwa z punktu widzenia stosunków własności, spółdzielczość; związki gospodarcze ponadzakładowe w gospodarce rynkowej; cechy.

Aspekty organizacyjne działalności przedsiębiorstw umieszczono w dziale 658; aspekty prawne w dziale 346.

Prawo handlowe, prawo spółek umieszczono w dziale 347.7.

Dział 334 Formy organizacyjne działalności gospodarczej. Spółdzielczość – metoda BN

IX.2.4.2.4.2 Dział 334 Formy organizacyjne działalności gospodarczej. Spółdzielczość w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.4.2.5 Dział 336 Finanse. Finanse publiczne. Cła. Bankowość. Pieniądz

IX.2.4.2.5.1 Dział 336 Finanse. Finanse publiczne. Cła. Bankowość. Pieniądz – wiadomości ogólne

Dział 336 obejmuje zagadnienia teorii finansów, polityki finansowej finanse administracji lokalnej, finanse komunalne, finanse publiczne, finanse samorządów lokalnych, finanse sektorów publicznych. W dziale 336 umieszczono poza tym podatki i opłaty, cła jako źródło dochodu państwa, pieniądz, system monetarny, banki, giełdy, papiery wartościowe.

Finanse międzynarodowe klasyfikuje się symbolem 339.7; ustawodawstwo organów administracji w zakresie finansów publicznych 351.72; prawo finansowe 347.73; zagadnienia finansowe przedsiębiorstwa 658.1; ubezpieczenia gospodarcze 368.

**IX.2.4.2.5.2 Dział 336 Finanse. Finanse publiczne. Cła. Bankowość.
Pieniądz w zapisie pionowym (metoda BN)**

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 -
Poradnik UKD.docx](#)

Zasady szczególne dotyczące podatków i opłat zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 5/2012](#)

IX.2.4.2.6 Dział 338 Sytuacja gospodarcza. Polityka, kierowanie i planowanie gospodarcze. Ceny

IX.2.4.2.6.1 Dział 338 Sytuacja gospodarcza. Polityka, kierowanie i planowanie gospodarcze. Ceny – wiadomości ogólne

Dział 338 obejmuje sytuację gospodarczą, politykę, kierowanie i planowanie gospodarcze, koniunkturę gospodarczą, wzrost, produkcję, ceny oraz turystykę.

Gospodarkę regionalną i terytorialną klasyfikuje się symbolem 332; gospodarkę światową 339.9; aspekty teoretyczne gospodarki 330.

IX.2.4.2.6.2 Rozbudowa działu 338.48 Turystyka za pomocą poddziałów analitycznych

338.48-1 Właściwości organizacyjne

338.48-2 Turystyka ze względu na odbiorcę usług

338.48-3 Turystyka ze względu na porę roku, czas trwania itp.

338.48-4 Turystyka ze względu na przeznaczenie (miejsce, odległość)

338.48-5 Turystyka ze względu na typ aktywności

338.48-6 Turystyka ze względu na motywy aktywności

IX.2.4.2.6.3 Dział 338 Sytuacja gospodarcza. Polityka, kierowanie i planowanie gospodarcze. Ceny w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.4.2.6.3.1 Zasady szczegółowe

338.43 Rolnictwo jako dział gospodarki. Gospodarka żywnościowa. Ekonomika rolnictwa

Dział 338.43 obejmuje aspekty ekonomiczne rolnictwa, gospodarke żywnościową i politykę rolną.

Zagadnienia uprawy roślin i hodowli zwierząt klasyfikuje się w dziale 63, prawo rolne w dziale 349.42.

338.45 Przemysł. Produkcja rzemieślnicza i przemysłowa. Ekonomika przemysłu. Ekonomika produkcji

Dział 338.45 obejmuje aspekty ekonomiczne przemysłu.

Zagadnienia organizacyjne, techniczne przemysłu klasyfikuje się w dziale 66/69.

- Ekonomikę poszczególnych rodzajów przemysłu klasyfikuje się za pomocą symbolu 338.45 oraz odpowiednich symboli z działów 62 lub 66/69, np.:

Górnictwo jako dział gospodarki. Ekonomika górnictwa

338.45

622

Przemysł okrętowy jako dział gospodarki. Ekonomika przemysłu okrętowego

338.45

629.5

Przemysł chemiczny jako dział gospodarki. Ekonomika przemysłu chemicznego

338.45

66

Przemysł włókienniczy jako dział gospodarki narodowej.

Ekonomika przemysłu włókienniczego

338.45

677

338.47 Gospodarcze aspekty komunikacji i łączności. Ekonomika łączności

Dział 338.47 obejmuje aspekty ekonomiczne telekomunikacji i transportu.

Zagadnienia organizacyjne telekomunikacji i transportu umieszczono w działach 654 oraz 656.

- Ekonomikę poszczególnych rodzajów telekomunikacji i transportu klasyfikuje się za pomocą symbolu 338.47 oraz odpowiednich symboli z działów 654 lub 656, np.:

Gospodarcze aspekty telekomunikacji

338.47

654

Gospodarcze aspekty transportu drogowego

338.47

656.1

Gospodarcze aspekty transportu kolejowego. Ekonomika transportu kolejowego

338.47

656.2

Gospodarcze aspekty transportu powietrznego. Ekonomika transportu powietrznego

338.47

656.7

338.48 Turystyka. Turyzm

Zasady szczegółowe dotyczące działu 338.48 zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 1/2014](#)

Dział 338.48 obejmuje aspekty ekonomiczne i organizacyjne turystyki.

Wyprawy badawcze, podróże klasyfikuje się symbolem 910.4; przewodniki turystyczne 913; wykorzystanie wolnego czasu 379.8; rekreację fizyczną 796; gastronomię i hotelarstwo 64.

- Turystykę ze względu na odbiorcę usług klasyfikuje się za pomocą podziału wspólnego osób -05, np.:
338.48-053.6 Turystyka młodzieżowa
338.48-056.26/.36 Turystyka niepełnosprawnych
- Turystykę ze względu na miejsce przeznaczenia klasyfikuje się za pomocą podziału wspólnego miejsca (...), np.:
338.48(438) Organizacja turystyki w Polsce
- Turystykę ze względu na aktywność sportową klasyfikuje się za pomocą symbolu 338.48-52 i następujących po dwukropku właściwych dla konkretnej aktywności symboli z działu 796/799, np.:
338.48-52:796.5 Turystyka piesza
338.48-52:796.52 Turystyka górską
- Aktywność turystyczną (rekreacyjną) niesportową ze względu na cel, motyw klasyfikuje się za pomocą symbolu 338.48-6 i następujących po dwukropku właściwych dla konkretnej aktywności symboli danej dziedziny, np.:
338.48:005 Turystyka biznesowa
338.48-6:641/642 Turystyka kulinarna i winiarska

**IX.2.4.2.7 Dział 339 Handel. Międzynarodowe stosunki gospodarcze.
Gospodarka światowa**

**IX.2.4.2.7.1 Dział 339 Handel. Międzynarodowe stosunki
gospodarcze. Gospodarka światowa – wiadomości ogólne**

W dziale 339 klasyfikuje się następujące zagadnienia: handel artykułami przemysłowymi i spożywczymi; handel dobrami niematerialnymi, własnością intelektualną, międzynarodowy, państwowy, prywatny, wewnętrzny, wolnorynkowy oraz międzynarodową politykę gospodarczą. Prawo handlowe wyraża symbol 347.7. Organizację i technikę handlu klasyfikuje się symbolem 658.6/.8.

Gospodarkę regionalną i terytorialną klasyfikuje się symbolem 332; gospodarkę narodową 338; aspekty teoretyczne gospodarki 330.

IX.2.4.2.7.2 Dział 339 Handel. Międzynarodowe stosunki gospodarcze. Gospodarka światowa w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale [IX.4.1 Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.4.2.7.2.1 Zasady szczegółowe

Zasady szczegółowe dotyczące Marketingu zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 1/2012](#)

- **Marketing w dziale 339**

- 339.17/.18 Marketing sieciowy. Kanały marketingowe
- 339.138 Marketing. Segmentacja rynku. Marketing narodowy. Marketing międzynarodowy
- 339.138:004.738.5 Marketing elektroniczny. Marketing internetowy
- 339.138:005.2 Marketing strategiczny
- 339.138:316.77 Komunikowanie marketingowe
- 339.138:332.14 Marketing regionalny. Marketing terytorialny
- 339.138:502.1 Marketing ekologiczny

- **Marketing w pozostałych działach**

- 658.8 Rozprowadzanie towarów. Sprzedaż. Marketing partnerski. Telemarketing. Marketing bezpośredni
- 659.1 Reklama. Merchandising. Copywriterzy. Lojalność konsumentów. Product placement. Marketing szeptany
- 331.108 Sprawy organizacyjne personelu. Marketing personalny
- 338.439 Gospodarka żywnościowa. Marketing artykułów spożywczych

- Marketing poszczególnych dziedzin klasyfikuje się za pomocą symbolu danej dziedziny, np.:

- 338.48 Turystyka. Turystyka – marketing. Marketing turystyczny
- 37.07 Zarządzanie placówkami oświatowymi. Szkolnictwo – marketing. Marketing usług edukacyjnych
- 614.2 Służba zdrowia. Służba zdrowia – marketing

- **Gospodarka Unii Europejskiej**

Zasady szczegółowe dotyczące Unii Europejskiej zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 3/2012](#)

Aspekty polityczne Unii Europejskiej umieszczono w dziale 32 (zobacz Rozdział **IX.2.3.4.2**), aspekty prawne w dziale 34 (zobacz Rozdział **IX.2.5.4.1**)

339.923(4-67) Gospodarka Unii Europejskiej. Jednolity rynek Unii Europejskiej

Unia Europejska

339.923(4-67)

061.1

Unia Gospodarcza i Walutowa

339.73(4-67)

061.1

- **Euroregiony**

339.92(4) Międzynarodowa współpraca gospodarcza w Europie. Międzynarodowa integracja gospodarcza w Europie. Współpraca przygraniczna w Europie. Euroregiony

Np.:

Euroregion Bug

339.92(438-11)

339.92(476-15)

339.92(477-15)

Euroregion Beskidy

339.92(438-13)

339.92(437.3-17)

339.92(437.6-17)

Euroregion Glacensis

339.92(438-13)

339.92(437.3-17)

Euroregion Pradziad

339.92(438-13)

339.92(437.3-17)

Euroregion Pro Europa Viadrina

339.92(438-15)

339.92(430-11)

Euroregion Tatry

339.92(438-13)

339.92(437.6-17)

- **Programy i fundusze wspólnotowe**

339.7(4-67) Finanse Unii Europejskiej. Programy UE. Programy i fundusze wspólnotowe

Np.:

Rolnictwo - programy i fundusze wspólnotowe – Polska

338.43(438)

339.7(4-67)

Ochrona środowiska - programy i fundusze wspólnotowe – Polska

502.13/.14

339.7(4-67)

Program Operacyjny Kapitał Ludzki

331.5(438)

339.7(4-67)

IX.2.5 Dział 34 Nauki prawne. Prawo

IX.2.5.1 Dział 34 Nauki prawne. Prawo – wiadomości ogólne

Podział działu 34 opiera się na dążeniu do uwolnienia się od wpływu systemów zamkniętych w ustawodawstwach poszczególnych krajów i wywodzących się z różnych doktryn, a w konsekwencji przyjęty porządek opiera się na abstrakcyjnych pojęciach prawnych. Tylko w ten sposób można osiągnąć podział, który może być stosowany we wszystkich krajach¹.

Prawo leśne klasyfikuje się symbolem 630.9, prawo biblioteczne 021.89, prawo kanoniczne 27-74, przepisy sportowe 796.06.

Prawne aspekty nadzoru administracyjnego klasyfikuje się symbolem 351, podatki i opłaty symbolem 336.22/.23.

IX.2.5.2 Działy główne

340 Ogólne zagadnienia prawa. Metody i nauki pomocnicze prawa

341 Prawo międzynarodowe

342 Prawo państwowe. Prawo publiczne. Prawo konstytucyjne. Prawo administracyjne

343 Prawo karne. Przestępstwa karne

344 Prawo karne specjalne. Prawo karne wojskowe, morskie, marynarki wojennej i lotnictwa wojskowego

346 Prawo gospodarcze. Prawo regulujące funkcje państwa w gospodarce

347 Prawo cywilne

349 Specjalne rodzaje prawa. Rodzaje prawa o charakterze mieszanym

IX.2.5.3 Rozbudowa działu 34 Nauki prawne. Prawo za pomocą podziałów analitycznych

34.01 Istota prawa. Teorie prawne. Zakres obowiązywania prawa

34.02 Warunki istnienia prawa

34.03 Skutki działania prawa

34.04 Reformy i zmiany prawa

34.05 Porównanie praw

34.06 Zagadnienia metodologiczno-techniczne

34.07 Instytucje prawa. Organy administracji. Zewnętrzne formy. Organy

34.08 Personel. Funkcjonariusze. Funkcjonariusze administracyjni.

Urzędnicy

---

¹ Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiąta. 34 Prawo. Nauka prawa; 35 Administracja publiczna. Sztuka i nauka wojenna; 36 Pomoc i opieka społeczna. Ubezpieczenia. Warszawa, 1970, s. 7.

34.09 Kazusy. Poszczególne zagadnienia prawne i zdarzenia prawne

IX.2.5.4 Dział 34 Nauki prawne. Prawo w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.5.4.1 Zasady szczegółowe

Zasady szczegółowe dotyczące działu 34 zostały omówione w Biuletynie [UKD nr 5/2012](#)

341 Prawo międzynarodowe

Klasyfikuje się tu prawo międzynarodowe publiczne, w tym organizacje międzynarodowe, podmioty i przedmioty prawa międzynarodowego (państwa, kościoły, obszary i granice państw, międzynarodowe prawo morskie, lotnicze, kosmiczne), prawa i obowiązki państw, umowy międzynarodowe, międzynarodowe prawo wojenne, międzynarodowe prawo karne, sądownictwo międzynarodowe, prawo dyplomatyczne i konsularne oraz międzynarodowe prawo prywatne.

Pozostałe dziedziny prawa nie ujęte w dziale 341 klasyfikowane są z pomocą symboli właściwych dyscyplin prawa, np.:

Rachunkowość - prawo międzynarodowe
346.52

Reklama - prawo międzynarodowe. Reklama – prawo - Polska
346.54:659.1
346.54:659.1(438)

- **Unia Europejska**

Zasady szczegółowe dotyczące Unii Europejskiej zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 3/2012](#)

Aspekty polityczne Unii Europejskiej umieszczono w dziale 32 (zobacz Rozdział **IX.2.3.4.2**), aspekty gospodarcze w dziale 339 (zobacz Rozdział **IX.2.4.2.7.2.1**)

341.12(4-67) Prawo Unii Europejskiej

- Harmonizacja prawa w poszczególnych krajach Unii Europejskiej (dostosowanie prawa poszczególnych członków Unii Europejskiej do rozwiązań prawnych prawa Unii Europejskiej) klasyfikowana

jest za pomocą symbolu 341.12(4-67) oraz symbolu 34 z właściwym podziałem wspólnym miejsca, np.:

Harmonizacja prawa w Polsce

341.12(4-67)

34(438)

- Harmonizacja poszczególnych rodzajów prawa w poszczególnych krajach Unii Europejskiej klasyfikowana jest za pomocą symbolu 34...(4-67) oraz symbolu 34... z właściwym podziałem wspólnym miejsca, np.:

Harmonizacja prawa karnego w Polsce

343(4-67)

343(438)

341.24(4-67) Umowy międzynarodowe w Unii Europejskiej

Za pomocą tego symbolu klasyfikuje się:

Swobodny przepływ osób – Unia Europejska

Swobodny przepływ towarów - Unia Europejska

Swobodny przepływ usług - Unia Europejska

Poszczególne rodzaje prawa Unii Europejskiej klasyfikuje się odpowiednim symbolem z dodaniem podziału wspólnego miejsca (4-67), np.:

349.2(4-67) Prawo pracy - Unia Europejska

349.6(4-67) Prawo ochrony środowiska - Unia Europejska

351.773(4-67) Żywność - higiena – prawo - Unia Europejska

342 Prawo państwowe. Prawo publiczne. Prawo konstytucyjne.

Prawo administracyjne

Państwo jako władza polityczna klasyfikuje się za pomocą symbolu 321, parlamenty z punktu widzenia teorii państwa 328. Administracja publiczna klasyfikowana jest za pomocą symbolu 351/354.

- Zagadnienia prawa państwowego, publicznego można uszczegóławiać za pomocą symboli UKD wybranych spoza działu 34, np.:

Ochrona informacji niejawnych - prawo

342.72/.73

005.922.1

- **342.726** Prawa poszczególnych grup osób

Do symbolu 342.726 dodaje się symbol poddziału wspólnego -05 Osoby, np.:

342.726-056.34 Prawa osób chorych umysłowo

342.726-055.2(4) Prawa kobiet w Europie

343 Prawo karne. Przeszpstwa karne. Penologia. Kryminologia

Międzynarodowe prawo karne klasyfikuje się za pomocą symbolu 341.4, prawo karne specjalne za pomocą symbolu 344.

- Zagadnienia prawa karnego można uszczegóławiać za pomocą symboli UKD wybranych spoza działu 34, np.:

Przeszpstwo komputerowe – prawo

343.533

004.056

349 Specjalne rodzaje prawa. Rodzaje prawa o charakterze mieszanym, w tym prawo pracy, prawo socjalne, prawo rolne, prawo budowlane, prawo lokalowe, prawo ochrony środowiska

- Zagadnienia prawa socjalnego można uszczegóławiać za pomocą symboli UKD z działu 364, np.:

349.3:364.32 Prawo ubezpieczeń zdrowotnych

349.3:364.326 Prawo ubezpieczeń macierzyńskich

- **Symbole wyrażające prawo spoza działu 34**

Prawo leśne klasyfikuje się symbolem 630.9, prawo biblioteczne 021.89, prawo kanoniczne 27-74, przepisy sportowe 796.06.

Dla uszczegółowienia w drugim polu 080 można dodać właściwy symbol z działu 34, 351, 336.22/.23, np.:

Przeszpstwa i wykroczenia leśne

630.9

343.7

Podatek leśny

630.9

336.226.4:63

Prawo karne - prawo kanoniczne

272-74
343

Prawo rodzinne - prawo kanoniczne

272-74
347.61/.64

Organizacja imprez sportowych - prawo

796.06
351.85

IX.2.6 Dział 35 Administracja publiczna. Wojskowość

IX.2.6.1 Dział 35 Administracja publiczna. Wojskowość – wiadomości ogólne

- W dziale 351 umieszczono zagadnienia dotyczące działalności organów administracji i służb publicznych, w tym związaną z ochroną porządku publicznego i bezpieczeństwa zbiorowego; ze świadczeniem usług publicznych; z zastosowaniem klasycznych instrumentów policyjnych i reglamentacyjnych w postaci zezwoleń, kontyngentów, ceł, a także udziale państwa w zarządzaniu gospodarką narodową; z wykonywaniem przepisów, w ramach prawa administracyjnego materialnego; z kontrolowaniem obywateli. Natomiast w działach 352/354 umieszczono organy administracji różnych stopni (organy administracyjne lokalne, regionalne i centralne).

Zagadnienia ujęte w dziale 351/354 odnoszą się do zagadnień ujętych w dziale 32.

- Dział 355/359 obejmuje zagadnienia taktyki i strategii, służby wojsk lądowych, sił powietrznych i marynarki wojennej. Sprzęt wojskowy z punktu widzenia techniki klasyfikuje się symbolem 623; prawo wojenne międzynarodowe 341.3; wojskowe prawo karne i morskie 344. Historię wojen klasyfikuje się odpowiednim symbolem z działu 94.

IX.2.6.2 Działy główne

351 Działalność właściwa organów administracji publicznej

352 Administracja pierwszego stopnia. Administracja lokalna. Organy administracyjne na szczeblu gminy, miasta

353 Administracja średniego stopnia. Organy administracyjne na szczeblu województwa, powiatu

354 Administracja centralna. Władze i urzędy centralne

355 Wojskowość

356 Wojska lądowe. Piechota

357 Kawaleria. Wojska zmechanizowane

358 Artyleria. Inżynieria wojskowa. Lotnictwo. Inne jednostki techniczne i ich funkcje

359 Marynarka wojenna. Flota wojenna

IX.2.6.3 Rozbudowa działu 355 Wojskowość za pomocą poddziałów analitycznych

355.01 Wojna. Filozofia i socjologia wojny. Militaryzm

355.02 Polityka wojskowa. Polityka militarna

355.09 Personel wojskowy

IX.2.6.4 Dział 35 Administracja publiczna. Wojskowość w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1 [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)**

IX.2.6.4.1 Zasady szczegółowe

Zasady szczegółowe dotyczące działu 351/354 zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 5/2012](#)

- **351** Działalność właściwa organów administracji publicznej

Nadzór administracyjny (specjalistyczny) w określonych dziedzinach klasyfikuje się za pomocą symboli :

351.75 Nadzór administracyjny nad wolnością myśli, słowa i prasy.

Nadzór i ewidencja ludności

351.76 Nadzór administracyjny nad moralnością publiczną

351.77 Zdrowie i higiena publiczna oraz kontrola sanitarna

351.81 Nadzór nad komunikacją, łącznością i transportem

381.82 Nadzór administracyjny nad pracą

351.84 Nadzór administracyjny nad opieką społeczną

351.85 Nadzór administracyjny nad kulturą i nauką

Zagadnienia reprezentowane przez powyższe symbole są również odpowiednio umieszczane w działach wyrażających poszczególne gałęzie prawa, np. 351.751 Nadzór administracyjny nad wolnością myśli, słowa i prasy skojarzono z symbolami 342.727 Wolność myśli i słowa (prawo państwowe) oraz 343.34 Czyny karalne przeciw wolności myśli i słowa (prawo karne).

- **355/359** Nauka i sztuka wojenna. Siły zbrojne
  - ❖ Zagadnienia dotyczące NATO klasyfikuje się z użyciem symbolu podziału wspólnego miejsca (100-622), np.:

NATO

355.3(100-622)

061.1

355.356/.357(100-622) Siły zbrojne NATO. Operacje pokojowe NATO

Wojsko polskie w operacjach pokojowych NATO

355.356/.357(100-622)

355.1(438)

355.6(100-622) Administracja wojskowa NATO. Finanse wojskowe w NATO

358.4(100-622) Siły powietrzne państw NATO. Wojska lotnicze państw NATO

- ❖ Operacje wojenne I i II wojny światowej klasyfikuje się za pomocą symboli:

94(100)"1914/1918":355.4 Historia wojskowa I wojny światowej

94(100)"1914/1918":355.489 Wojna lotnicza I wojny światowej

94(100)"1914/1918":355.49 Wojna morska - I wojna światowa

94(100)"1939/1945":355.4 Historia wojskowa II wojny światowej

94(100)"1939/1945":355.489 Wojna lotnicza II wojny światowej

94(100)"1939/1945":355.49 Wojna morska - II wojna światowa

- ❖ Działania zbrojne poszczególnych jednostek wojskowych w czasie I i II wojny światowej klasyfikuje się za pomocą symboli odpowiednich rodzajów wojsk, np.:

Udział niemieckich wojsk pancernych w II wojnie światowej

94(100)"1939/1945":355.4

358.119(430)

Udział amerykańskiej marynarki wojennej w bitwie o Pacyfik

94(100)"1939/1945":355.49

359(73)

IX.2.7 Dział 36 Działalność na rzecz zaspokajania duchowych i materialnych potrzeb życiowych. Opieka społeczna. Pomoc społeczna. Mieszkania. Ubezpieczenia

IX.2.7.1 Dział 36 Działalność na rzecz zaspokajania duchowych i materialnych potrzeb życiowych. Opieka społeczna. Pomoc społeczna. Mieszkania. Ubezpieczenia - wiadomości ogólne

W dziale 36 mieszczą się zagadnienia opieki społecznej, potrzeby mieszkaniowe, konsumeryzm, ubezpieczenia społeczne i dobrowolne. Nadzór administracyjny nad opieką społeczną, ubezpieczeniami społecznymi i pomocą społeczną klasyfikuje się symbolem 351.84; prawo socjalne 349.3; gospodarkę mieszkaniową 332.8; zagadnienia dotyczące społeczeństwa z punktu widzenia socjologii 316.

IX.2.7.2 Działy główne

364 Opieka społeczna

365 Potrzeby mieszkaniowe i ich zaspokajanie

366 Konsumeryzm

368 Ubezpieczenia dobrowolne. Ubezpieczenia gospodarcze

IX.2.7.3 Rozbudowa działu 36 Działalność na rzecz zaspokajania duchowych i materialnych potrzeb życiowych. Opieka społeczna. Pomoc społeczna. Mieszkania. Ubezpieczenia za pomocą poddziałów analitycznych

IX.2.7.3.1 Rozbudowa działu 364 Opieka społeczna za pomocą poddziałów analitycznych

364-1 Teorie opieki społecznej

364-2 Zasady pomocy

364-3 Agencje i organizacje zajmujące się opieką i pomocą społeczną

364-4 Osoby niosące pomoc społeczną

364-5 Infrastruktura opieki społecznej

364-6 Składki i opłaty

364-7 Działania opieki społecznej. Świadczenia socjalne. Świadczenie usług

IX.2.7.3.2 Rozbudowa działu 368 Ubezpieczenia dobrowolne. Ubezpieczenia gospodarcze za pomocą poddziałów analitycznych

368.01 Teoria ubezpieczeń. Naukowe podstawy ubezpieczeń. Teoria aktuarialna

368.02 Techniki i metody ubezpieczeń

368.03 Rodzaje firm (towarzystw) ubezpieczeniowych

368.04 Ubezpieczenia dobrowolne i obowiązkowe. Brak ubezpieczenia

IX.2.7.4 Dział 36 Działalność na rzecz zaspokajania duchowych i materialnych potrzeb życiowych w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1** [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)

IX.2.7.4.1 Zasady szczegółowe

- **364.4** Dziedziny opieki, pomocy społecznej

Poszczególne kategorie odbiorców pomocy społecznej klasyfikuje się za pomocą symbolu 364.4, z dołączonymi poddziałami wspólnymi -05

Osoby, np.:

- 364.4-053.2 Opieka nad dziećmi
- 364.4-056.262 Opieka nad niewidomymi
- 364.4-057.19 Opieka nad bezrobotnymi
- 364.4-54-053.9 Domy starców

- **364.63** Przemoc. Znęcanie się. Złe traktowanie

Poszczególne kategorie ofiar przemocy klasyfikuje się za pomocą symbolu 364.63, z dołączonymi poddziałami wspólnymi -05 Osoby, np.:

- 364.63-055.2 Kobiety jako ofiary przemocy
- 364.63-056.26/.36 Niepełnosprawni jako ofiary przemocy

**IX.2.8 Dział 37 Oświata. Pedagogika. Wychowanie. Szkolnictwo.
Wykorzystywanie wolnego czasu**

**IX.2.8.1 Dział 37 Oświata. Pedagogika. Wychowanie. Szkolnictwo.
Wykorzystywanie wolnego czasu – wiadomości ogólne**

Dział 37 obejmuje podstawy i organizację wszystkich rodzajów i stopni wychowania i kształcenia w ośrodkach wychowawczych, szkołach i uczelniach lub poza nimi.

Kursy i szkolenia z punktu widzenia zarządzania zasobami ludzkimi klasyfikuje się za pomocą symbolu 005.95/.96, przekwalifikowanie, szkolenia dla pracowników z punktu widzenia organizacji rynku pracy 331.36. Szanse edukacyjne klasyfikuje się symbolem 364.6, nadzór administracyjny nad oświatą symbolem 351.851. Dokumenty w formie materiałów szkoleniowych, materiały dydaktyczne, podręczniki klasyfikuje się symbolem poddziału wspólnej formy (07) z dalszą rozbudową.

IX.2.8.2 Działy główne

373 Rodzaje szkół (ogólnokształcących)

374 Nauczanie i wychowanie pozaszkolne. Nauczanie dorosłych

376 Wychowanie, kształcenie i nauczanie specjalnych kategorii osób.
Szkolnictwo specjalne

377 Szkolnictwo zawodowe

378 Szkolnictwo wyższe

379.8 Wykorzystywanie wolnego czasu

**IX.2.8.3 Rozbudowa działu 37 Oświata. Pedagogika. Wychowanie.
Szkolnictwo. Wykorzystywanie wolnego czasu za pomocą
poddziałów analitycznych**

37.01 Podstawy pedagogiki. Teoria. Polityka itd.

37.02 Ogólne zagadnienia dydaktyki i metodyki

37.035 Wychowanie społeczne

37.04 Wychowanie ze względu na wychowanków, uczniów. Poradnictwo

37.06 Problemy społeczne w edukacji. Kontakty personalne. Relacje

37.07 Problemy zarządzania i administracji instytucji edukacyjnych

37.09 Organizacja nauczania

**IX.2.8.4 Dział 37 Oświata. Pedagogika. Wychowanie. Szkolnictwo.
Wykorzystywanie wolnego czasu w zapisie pionowym (metoda BN)**

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1 [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)**

IX.2.8.4.1 Zasady szczegółowe

Poddziały analityczne 37.01/.09 nie są w zapisie pionowym dodawane do symboli:

373 Rodzaje szkół (ogólnokształcących)

374 Nauczanie i wychowanie pozaszkolne

376 Wychowanie, kształcenie i nauczanie specjalnych kategorii osób.
Szkolnictwo specjalne

377 Szkolnictwo zawodowe

Wyjątek stanowi poddział 37.046 Stopnie i poziomy nauczania.

- **37.016** Treść, przedmioty nauczania w szkołach różnych stopni i typów

W dziale tym nie stosuje się poddziału wspólnego miejsca.

Klasyfikuje się tu metodykę nauczania poszczególnych przedmiotów w szkołach różnych stopni i typów, np.:

37.016:004 Nauczanie informatyki

37.016:3 Nauczanie wychowania obywatelskiego

37.016:54 Nauczanie chemii

37.016:78 Nauczanie muzyki

37.016:811.162.1 Nauczanie języka polskiego

37.016:82(091) Nauczanie historii literatury

37.016:91 Nauczanie geografii

37.016:94 Nauczanie historii

- ❖ Nauczanie języka polskiego (zagadnienia językoznawcze i historia literatury) na poziomie szkoły podstawowej (klasy IV-VI) wyraża się z pomocą symbolu 37.016:811.162.1
- ❖ Nauczanie języka polskiego (zagadnienia językoznawcze) na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej wyraża się z pomocą symbolu 37.016:811.162.1
- ❖ Nauczanie języka polskiego (historia literatury i historia

literatury polskiej) na poziomie gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej wyraża się z pomocą symbolu 37.016:82(091)

- **37.017** Cele i ideały nauczania

W dziale tym nie stosuje się podziału wspólnego miejsca.

Klasyfikuje się tu poszczególne cele i ideały nauczania, np.:

37.017:17 Etyczne cele, ideały nauczania. Wychowanie moralne

37.017:27 Wychowanie chrześcijańskie

- **37.046** Stopnie (poziomy) nauczania

Symbol ten jest wykorzystywany dla rozróżnienia poziomu kształcenia w szkolnictwie, np.:

373.5.046-021.64 Gimnazjum

373.5.046-021.66 Liceum

- **37.091.2-057.16** Nauczyciele. Wychowawcy

Różne aspekty zawodu nauczycielskiego klasyfikuje się dodając w drugim polu odpowiedni symbol, np.:

Płace nauczycieli

37.091.2-057.16

331.2

Czas pracy nauczycieli

37.091.2-057.16

331.31

Karta Nauczyciela

349.2(438)

37.091.2-057.16(438)

Związek Nauczycielstwa Polskiego

37.091.2-057.16(438)

331.105.44(438)

- **37.091.27** Egzaminy szkolne. System kwalifikacyjny. Konkursy

Symbol 37.091.27 stosowany jest tylko do klasyfikowania materiałów dla nauczycieli, np.:

Egzamin gimnazjalny z matematyki - materiał dla nauczyciela

37.016:51

37.091.27

- **373.2** Wychowanie przedszkolne

Zasady szczegółowe dotyczące działu 373.2 zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 6/2013](#)

- ❖ Podręczniki dla przedszkolaków, książki dla przedszkolaków klasyfikuje się za pomocą symbolu 373.2 oraz symbolu poddziału wspólnego formy (02.053.4)

W wychowaniu przedszkolnym nie wyodrębnia się przedmiotów nauczania, tj.:

Książki dla przedszkolaków
373.2
(02.053.4)

Z wyjątkiem podręczników do religii i języków obcych, które klasyfikuje się symbolem odpowiedniego działu, np.:

Religia - przedszkola
272
(02.053.4)

Język niemiecki – przedszkola
811.112.2
(02.053.4)

- ❖ Materiał dla nauczyciela do wychowania przedszkolnego wyrażany jest za pomocą symbolu 373.2.

Z wyjątkiem materiałów dla nauczycieli do religii i języków obcych, które klasyfikuje się za pomocą symbolu 37.016 i symboli odpowiednich działów, np.:

37.016:272 Katecheza - katolicyzm - przedszkola
37.016:811.111 Nauczanie języka angielskiego w przedszkolach

- **373.3.046-021.64** Nauczanie początkowe

Zasady szczegółowe dotyczące działu 373.3.046-021.64 zostały omówione w [Biuletynie UKD nr 6/2013](#)

- ❖ Materiał dla ucznia do nauczania początkowego (kształcenia zintegrowanego bez wyodrębnienia przedmiotów nauczania)

wyrażany jest za pomocą symbolu 373.3.046-021.64 oraz poddziału wspólnego formy (075.2-021.64).

Materiał dla ucznia do języka polskiego, matematyki, przyrody, plastyki, muzyki, edukacji regionalnej, zajęć technicznych i komputerowych na poziomie nauczania początkowego klasyfikuje się następująco:

Podręczniki do nauczania początkowego

373.3.046-021.64

(075.2-021.64)

Ćwiczenia i zadania do nauczania początkowego

373.3.046-021.64

(075.2-021.64+076)

Z wyjątkiem podręczników do religii i języków obcych, które klasyfikuje za pomocą symboli odpowiedniego działu oraz poddziału wspólnego formy (075.2-021.64) , np.:

Język niemiecki - podręczniki do nauczania początkowego

811.112.2

(075.2-021.64)

Katolicyzm - ćwiczenia i zadania do nauczania początkowego

272

(075.2-021.64+076)

- ❖ Materiał dla nauczyciela do nauczania początkowego wyrażany jest z pomocą symbolu 373.3.046-021.64

Z wyjątkiem materiałów dla nauczycieli do religii i języków obcych, które klasyfikuje za pomocą symbolu 37.016 oraz symboli odpowiedniego działu, np.:

Język angielski - nauczanie początkowe - metody

37.016:811.111

Katecheza - katolicyzm - nauczanie początkowe; Poradniki dla nauczycieli

37.016:272

- **374** Nauczanie i wychowanie pozaszkolne

374:3 Edukacja obywatelska (pozaszkolna)

374:33 Edukacja ekonomiczna (pozaszkolna)

374:502 Edukacja ekologiczna (pozaszkolna)

374:613 Edukacja zdrowotna (pozaszkolna)

- **376** Wychowanie, kształcenie i nauczanie specjalnych kategorii osób. Szkolnictwo specjalne

- Wychowanie i nauczanie specjalnych kategorii osób klasyfikuje się za pomocą symbolu 376 z dołączonymi poddziałami wspólnymi -05 Osoby, np.:

376-056.262 Nauczanie niewidomych i niedowidzących

376-056.45 Nauczanie osób utalentowanych, geniuszy

- ❖ **376-054.57** Nauczanie mniejszości narodowych i specjalnych grup osób klasyfikuje się za pomocą symboli poddziałów wspólnych rasy, narodowości, grupy etnicznej albo poddziałów wspólnych miejsca, np.:

376-054.57(=162.1) Wychowanie i nauczanie mniejszości narodowej polskiej. Szkolnictwo polonijne

376-054.57(=172) Wychowanie i nauczanie mniejszości narodowej litewskiej

376-054.57(438) Wychowanie i nauczanie grup narodowościowych w Polsce

376-054.57(474.5) Wychowanie i nauczanie grup narodowościowych na Litwie

Uczniowie narodowości romskiej w szkołach polskich

376-054.57(438)

37.091.212(=214.58)

- **377** Szkolnictwo zawodowe

- ❖ **377.3** Szkoły zawodowe branżowe, techniczne

Tu klasyfikuje się szkoły zawodowe branżowe, techniczne, ekonomiczne. Typ szkoły określa się, dodając po dwukropku odpowiedni symbol dziedziny, np.:

377.3:614.84 Szkoły zawodowe pożarnicze

377.3:629.33 Szkoły zawodowe samochodowe

377.3:64 Szkoły zawodowe gastronomiczne. Szkoły zawodowe hotelarskie

377.3:655.42 Szkoły zawodowe księgarskie

377.3:69 Szkoły zawodowe budowlane

- **378** Szkolnictwo wyższe

- ❖ W dziale 378 stosowane są poddziały analityczne 37.01/.091, np.:

378.014.3 Reforma szkolnictwa wyższego

378.014.61 Jakość kształcenia w szkołach wyższych

378.091.31 Formy nauczania w szkole wyższej

Wyjątek stanowi poddział 37.016. Tu obowiązują zasady wspólne dla całego działu 37, np.:

37.016:1 Nauczanie filozofii na poziomie szkoły wyższej

37.016:657 Nauczanie rachunkowości na poziomie szkoły wyższej

- ❖ **378.4/.6** Uniwersytety. Wyższe szkoły fachowe (specjalne)

Dalszy podział przez dodanie po dwukropku odpowiedniego symbolu, np.:

378.4/.6:33 Uczelnie ekonomiczne. Akademie ekonomiczne.
Uniwersytety ekonomiczne

378.4/.6:61 Uczelnie medyczne. Akademie medyczne.
Uniwersytety medyczne

378.4/.6:62 Politechniki. Wyższe szkoły techniczne

378.4/.6:63 Uczelnie rolnicze. Akademie rolnicze. Wyższe szkoły rolnicze.

378.4/.6:792 Akademie teatralne. Wyższe szkoły teatralne

IX.2.9 Dział 39 Etnologia. Etnografia. Zwyczaje i obyczaje. Folklor

IX.2.9.1 Dział 39 Etnologia. Etnografia. Zwyczaje i obyczaje. Folklor – wiadomości ogólne

W dziale 39 klasyfikuje się zwyczaje i obyczaje ludowe i to zarówno ludów prymitywnych (niecywilizowanych) czy częściowo cywilizowanych (etnografia, etnologia), jak i narodów cywilizowanych (etnografia i folklorystyka)².

Klasyfikuje się tu studia porównawcze dotyczące ludów w znaczeniu kulturowym i społecznym.

Antropologię filozofii klasyfikuje się symbolem 141.319.8, etnopsychologię 159.922.4, antropologię religijną 2-181/-184.

Antropologię fizyczną klasyfikuje się symbolem 572, dla socjologii kultury i mikrosocjologii używa się symboli z działu 316. Pozostałości prehistoryczne i czasów historycznych klasyfikuje się symbolami 903 i 904.

IX.2.9.2 Działy główne

391 Ubiory. Ozdoby. Moda. Stroje ludowe. Zdobienie przedmiotów, budowli itd.

392 Zwyczaje i obyczaje życia prywatnego i rodzinnego

393 Obrzędy i zwyczaje pogrzebowe

394 Zwyczaje i obyczaje życia publicznego i społecznego

395 Etykieta. Obyczaje towarzyskie. Dobre maniere

398 Folklor

---

² Uniwersalna Klasyfikacja Dziesiętna.37 Oświata. Szkolnictwo. Wychowanie. Czas wolny, 389 Metrologia. Wagi i miary, 39 Etnologia. Etnografia. Ludoznawstwo. Zwyczaje i obyczaje. Życie ludu. Folklor. Warszawa, 1983, s. 48.

IX.2.9.3 Dział 39 Etnologia. Etnografia. Zwyczaje i obyczaje. Folklor w zapisie pionowym (metoda BN)

Zasady ogólne dla działu 3 omówiono w rozdziale **IX.4.1 [Dział 3 - Poradnik UKD.docx](#)**

IX.2.9.3.1 Zasady szczegółowe

- Prace z zakresu etnografii poszczególnych krajów, narodów i grup etnicznych klasyfikuje się, dodając symbol poddziału wspólnego miejsca lub rasy, narodowości i grupy etnicznej, np.:

39(438) Etnografia Polski,
39(=16) Etnografia Słowian

- Muzea etnograficzne, skanseny klasyfikuje się z dodaniem symbolu 069 Muzealnictwo. Muzea zapisanym w osobnym polu 080, np.:

Skanseny polskie
39(438)
069

- **392** Zwyczaje i obyczaje życia prywatnego i rodzinnego, np.:

Przepisy i zwyczaje kuchni włoskiej
641.55/.56
392.8(450)

Kultura stołu i historia angielskiej arystokracji
94(410)
323.3-058.12(410)
392.8(410)

Japońska ceremonia picia herbaty
392.8(520)

- **394** Zwyczaje i obyczaje życia publicznego i społecznego

Życie codzienne Krakowa w XIX wieku
394(438)

Rekonstrukcja historyczna Bitwy pod Grunwaldem

94(438).03"1410"

394.4(438)

- **398.2** Opowiadania. Bajki. Legendy. Podania. Humor ludowy

Ludową twórczość literacką (legendy, podania, przysłowia) klasyfikuje się, dodając w drugim polu 080 odpowiedni symbol z działu 821

Literatura, np.:

Legendy polskie

821.162.1-3

398.2(438)

Legendy baskijskie

821.361-3

398.2(=361)

Legendy celtyckie

821.15-3

398.2(364)